

Shparhalo, H. Ye., and Nakonechna, N. V. "Faktorynhovi operatsii v Ukraini: problemy ta perspektyvy" [Factoring transactions in Ukraine: problems and prospects]. <http://www.nbu.gov.ua>

Troshyna, O. V., and Todoseichuk, H. S. "Problemy rozvytku faktorynhu v Ukraini" [Problems of development of factoring in Ukraine]. <http://www.rusnauka.com>

Tryhub, O. V. "Spetsyfika diialnosti vitchyznianskykh bankiv na rynku faktorynhovykh posluh" [The specificity of domestic banks in the factoring services]. *Problemy ekonomiky*, no. 1 (2014): 284-291.

Vitvitska, I. V. "Problemy ta perspektyvy rozvytku faktorynhovykh posluh v Ukraini" [Problems and prospects of factoring services in Ukraine]. <http://udau.edu.ua>

"Zvit pro diialnist Natsionalnoi komisii, shcho zdiisniue Derzhavne rehuliuвання u sferi ryнкiv finansovykh posluh, za 2013 rik" [Annual Report of the National Commission for State Regulation of Financial Services Markets, by 2013]. <http://www.dfp.gov.ua/>

УДК 336.7

ПОТОЧНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ СИНДИКОВАНОГО КРЕДИТУВАННЯ БАНКІВ

© 2016 КУРДИДИК Н. І.

УДК 336.7

Курдидик Н. І. Поточний стан і перспективи синдикованого кредитування банків

Аналізується сутність синдикованого кредитування та тенденції такого виду кредитування серед українських комерційних банків. Досліджено економічну сутність, основні адміністративні та економічні ризики синдикованого кредитування. При оцінці тенденцій синдикованого кредитування в Україні проаналізовано загальні обсяги отриманих синдикованих кредитів усіма підприємствами та обсяги отриманих синдикованих кредитів комерційними банками зокрема. Також для оцінки місця комерційних банків на ринку синдикованого кредитування в Україні досліджено динаміку кількості синдикованих кредитів, отриманих за галузями економіки. На основі даних про отримані кредити комерційними банками України визначено основні цілі синдикованих кредитів. Для оцінки ступеня впливу синдикованого кредитування на роботу комерційних банків проаналізовано динаміку основних показників роботи комерційних банків через квартал, два квартали та через рік після отримання синдикованого кредиту.

Ключові слова: синдикований кредит, комерційний банк, банківські ризики.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 8.

Курдидик Назар Іванович – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: naza-k@yandex.ru

УДК 336.7

Курдыдык Н. И. Текущее состояние и тенденции синдицированного кредитования банков

Анализируется сущность синдицированного кредитования и тенденции такого вида кредитования среди украинских коммерческих банков. Исследованы экономическая сущность, основные административные и экономические риски синдицированного кредитования. При оценке тенденций синдицированного кредитования в Украине проанализированы общие объемы полученных синдицированных кредитов всеми предприятиями и общие объемы полученных синдицированных кредитов коммерческими банками. Также для оценки места коммерческих банков на рынке синдицированного кредитования в Украине исследована динамика количества синдицированных кредитов, полученных по отраслям экономики. На основе данных о полученных кредитах коммерческими банками Украины определены основные цели синдицированных кредитов. Для оценки степени влияния синдицированного кредитования на работу коммерческих банков проанализирована динамика основных показателей работы коммерческих банков через квартал, два квартала и через год после получения синдицированного кредита.

Ключевые слова: синдицированный кредит, коммерческий банк, банковские риски.

Рис.: 3. **Табл.:** 2. **Библ.:** 8.

Курдыдык Назар Іванович – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: naza-k@yandex.ru

UDC 336.7

Kurdydyk N. I. Current Status and Trends of Syndicated Crediting Banks

The article analyzes the substance of syndicated crediting and trends of this type of crediting among the Ukrainian commercial banks. The economic substance, the main administrative and economic risks of syndicated crediting have been examined. When assessing the trends of syndicated crediting in Ukraine, the general volumes of the syndicated credits received by all enterprises together with the general volumes of syndicated credits obtained by commercial banks have been analyzed. Also, in order to estimate the place of commercial banks at the syndicated crediting market in Ukraine, dynamics of the number of syndicated credits received by the economy branches has been researched. Based on the data regarding the credits obtained by commercial banks of Ukraine, the main objectives of syndicated credits have been defined. To estimate the degree of influence of syndicated crediting on the activities of commercial banks, dynamics of the major indicators of commercial banks' performance through the quarter, two quarters and a year after receiving a syndicated credit have been analyzed.

Keywords: syndicated credit, commercial bank, bank risks.

Fig.: 3. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 8.

Kurdydyk Nazar I. – Postgraduate Student, Department of Management of Banking, Kyiv National Economic University named after V. Hetman (54/1 Peremohy Ave., Kyiv, 03680, Ukraine)

E-mail: naza-k@yandex.ru

Одним з найгнучкіших і найбільш масштабних джерел капіталу на міжнародних ринках є ринок синдикованого кредитування. Визначальними рисами ринку синдикованого кредитування є різноманітність його учасників, чутливість до змін і, як наслідок, його гнучкість. Ринок синдикованого кредитування є глибоко диверсифікованим як за масштабами діяль-

ності його учасників, так і за географічною ознакою. Для позичальника на ринку синдикованого кредитування є можливість отримати кредитні ресурси від кредиторів багатьох країн. Так само для кредиторів на ринку синдикацій є можливість диверсифікувати свій кредитний портфель, розподіливши його серед позичальників різних країн, різних видів та масштабів діяльності.

Мета статті: оцінка ефективності синдикуваного кредитування банків.

Проаналізувавши та згрупувавши наявні підходи до трактування сутності синдикуваного кредитування, можна зробити висновок, що в усіх наведених визначеннях акцентується увага на таких ознаках синдикуваного кредиту: кількість кредиторів, механізм синдикування, правові особливості процедури синдикування [1, 2, 6, 7, 8]. Враховуючи наведені міркування, найбільш повним сьогодні вважаємо визначення А. М. Яншиної, яка трактує синдикуваний кредит як позику, що надається позичальнику двома чи більшою кількістю фінансових установ, об'єднаних у синдикат з метою акумулювання кредитних ресурсів і диверсифікації кредитних ризиків для фінансування капіталомістких проектів переважно у середньо- та довгостроковому періоді [5]. Проте таке визначення є коректним для небанківського сектора економіки. Якщо ж ідеться про синдикуване кредитування комерційних банків, то таке кредитування не завжди спрямовується на капіталомісткі проекти, а може використовуватися для фінансування поточних зобов'язань, обслуговування експортно-імпортних операцій клієнтів, реструктуризації заборгованості, часто в іноземній валюті. Синдикуване кредитування комерційних банків, як правило, відбувається на тривалий термін, проте може використовуватися на фінансування короткострокових зобов'язань. Тому, враховуючи специфіку синдикуваного кредитування комерційних банків, можна сказати, що *синдикуваний кредит – це позика, що надається позичальнику двома чи більшою кількістю фінансових установ, об'єднаних у синдикат*

з метою акумулювання кредитних ресурсів і диверсифікації кредитних ризиків для забезпечення поточних і стратегічних функцій комерційних банків.

Поряд з наведеними перевагами синдикуваного кредитування існує ряд ризиків. Варто зазначити, що передумовою більшості ризиків синдикуваного кредитування є довгий термін синдикуваних позик. Синдикувані кредити можуть видаватися терміном на десятки років, що суттєво посилює ймовірність настання ризиків. Загалом ризики синдикуваного кредитування можна розподілити на адміністративні та економічні (рис. 1).

Адміністративні ризики пов'язані переважно з політикою регулятора (держави в особі регулюючих органів). До адміністративних належить ризик зміни адміністративного регулювання кредитного ринку. Угода синдикуваного кредиту укладається та тривалий термін у майбутньому, опираючись на діючі нормативно-правові акти, що регулюють відносини кредитування у країнах, де відбувається кредитування. Відповідно зміна регулюючих нормативно-правових актів може спровокувати суперечності в кредитній угоді, що може призвести до збитків учасників кредиту.

При синдикуваному кредитуванні нерідко позичальником може виступати держава. Особливістю кредитування держави є те, що у позичальників, як правило, обмежені можливості щодо стимулювання держави розраховуватись за своїми зобов'язаннями. Ймовірною є ситуація ухилення від розрахунку за своїми зобов'язаннями державою шляхом прийняття відповідних нормативно-правових актів. Типовим прикладом такої ситуації є події в Греції у 2015 р., коли керівництво країни заявило про нездатність розраховуватись за своїми зобов'язаннями перед групою міжнародних кредиторів.

Рис. 1. Ризики синдикуваного кредитування

Джерело: сформовано автором.

Додатковими ризиками можуть бути військово-політичні ризики, більшість з яких реалізувалися в Україні в період 2013–2015 рр. До таких ризиків належать соціальні заворушення, військові конфлікти, ускладнення в дипломатичних відносинах між країнами. Наслідком таких подій є зниження кредитоспроможності позичальників, ускладнення розрахунків за своїми зобов'язаннями.

Особливістю наведених адміністративних ризиків, на відміну від економічних, є складність їх прогнозування. З боку кредиторів для мінімізації таких ризиків необхідно дотримуватися диверсифікації загальної суми дебіторської заборгованості.

Макроекономічні ризики синдикуваного кредитування також посилюються, зважаючи на тривалий термін кредитів. Типовими економічними ризиками є валютний, процентний та ризик зниження кредитоспроможності. Оскільки ринок синдикуваного кредитування є міжнародним, то і кредитування на ньому відбувається в різних валютах, що посилює ймовірність настання кредитного ризику. Для мінімізації валютного ризику кредиторам слід контролювати свою валютну позицію, так само і позичальникам для мінімізації ризику слід аналізувати об'єктивні потреби у валютних коштах з обсягами залучення валютних синдикуваних кредитів.

З рис. 2 видно, що синдикуване кредитування в Україні формувалося у два цикли: перший протягом 2003–2009 рр. і другий протягом 2010–2014 рр. Розділяє дані цикли світова фінансова криза та її наслідки в Україні. У 2013 р. було залучено один кредит на суму 13 млн дол. США. У 2014 р. загальна сума запозичень зростає до 191 млн дол. США при зростанні ВВП на 29,08%. Зокре-

ма сума кредитів, отриманих комерційними банками, зростає до 90,9 млн дол. США. Синдикувані кредити отримують Промкредитбанк на суму 11 млн дол. США та Укрсоцбанк на суму 80 млн дол. США. Ще активніше нарощення обсягів спостерігається у 2005 р. При зростанні валового внутрішнього продукту на 27,91% сума залучених синдикуваних кредитів зростає на 842%. Зокрема сума залучених синдикуваних кредитів комерційними банками зростає на 614%. Ряд великих банків, таких як ПУМБ, ОТП-Банк, банк «Аваль», отримують синдикувані кредити.

Протягом 2006–2007 рр. вітчизняний ринок синдикуваного кредитування розвивався найшвидшими темпами за всю історію його функціонування. За даний період обсяги залучених синдикуваних кредитів зросли у 4 рази, і у 2007 р. сума залучених синдикуваних кредитів становила 7338,8 млн дол. США. У тому числі комерційними банками було залучено кредитів на суму 3354,5 млн дол. США. Такий активний розвиток пояснюється як зростанням на міжнародних фінансових ринках, так і економічним зростанням всередині країни. Так, зростання ВВП у 2007 р. становило 32,45%, що є максимальним показником за останні 10 років. Для даного періоду характерним є залучення синдикуваних кредитів не лише великими банками, але й банками з II групи згідно з класифікацією НБУ. Так, у 2006 р. кредит залучив донецький «Донгорбанк» на суму 5 млн дол. США, запорізький «Індустріалбанк» на суму 20 млн дол. США, у 2008 р. кредит залучив банк «Кредит-Дніпро» на суму 14 млн дол. США. Такі банки, як Swedbank, VAB-банк, банк «Південний» протягом 2006–2007 років залучали по декілька кредитів.

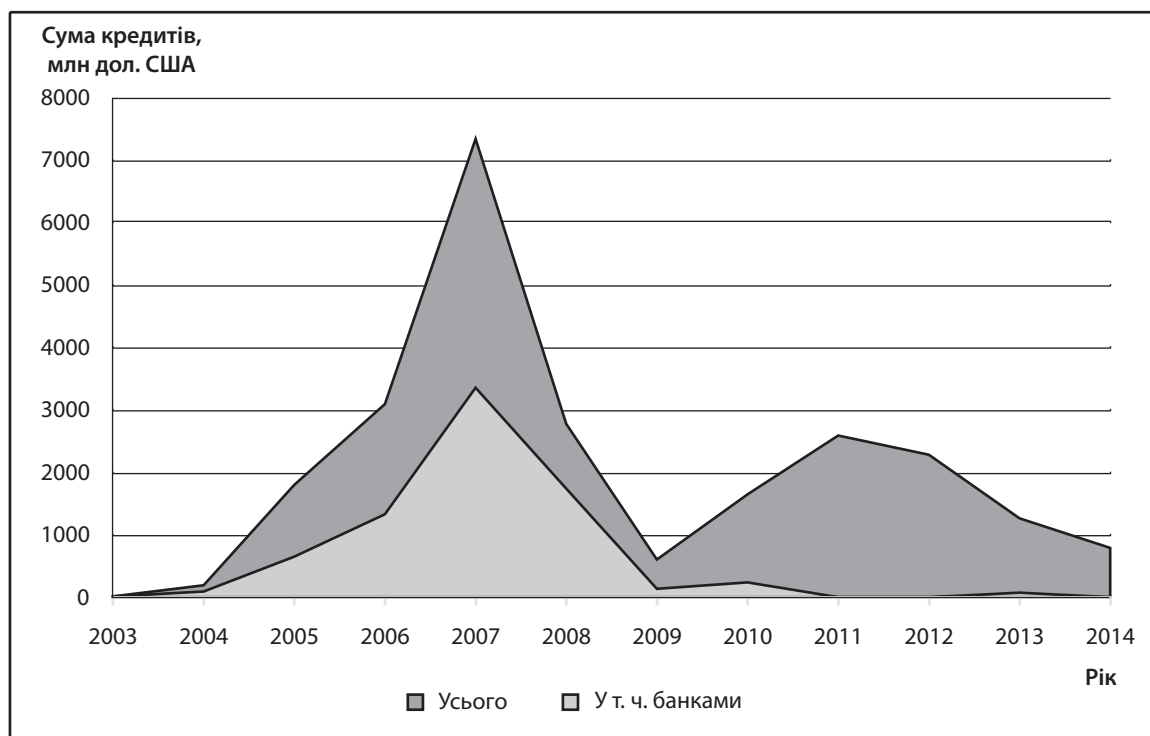

Рис. 2. Сума залучених синдикуваних кредитів підприємствами України, у тому числі комерційними банками, млн дол. США [4]

Фінансова криза 2007 р. на світових фінансових ринках та її наслідки призвели до скорочення ринку синдикуваного кредитування в Україні: у 2009 р. до мінімальних обсягів: було залучено синдикуваних кредитів на суму 602,9 млн дол. США, при тому, що роком раніше було залучено кредитів на суму 2775,8 млн дол. США. Синдикуване кредитування комерційних банків у цей період було підконтрольне загальним тенденціям на ринку. Синдикуване кредитування банків у 2009 р. скоротилось по відношенню до попереднього року на 92,3%.

Наступний цикл розвитку ринку синдикуваного кредитування спостерігався протягом 2010–2014 рр. Протягом даного періоду відбулося зростання обсягів залучених кредитів з 2009 р. до 2011 р. на 329% – до 2588,9 млн дол. США. Проте відмінною рисою другого циклу була невелика частка комерційних банків у структурі позичальників. У даний період запозичення проводилися переважно підприємствами чорної металургії та харчової промисловості. У 2011, 2012 та 2014 рр. комерційні банки не залучали синдикуваних кредитів. Таке зниження активності комерційних банків на ринку синдикуваного кредитування можна пояснити тим, що після кризи 2008 р. банки накопичили великі обсяги неповернених кредитів, що змусило їх займатися роботою з проблемною заборгованістю та реструктуризацією поточної заборгованості. Іншим фактором було зниження довіри до вітчизняних позичальників серед іноземних інвесторів після фінансової кризи.

У табл. 1 наведено показники структури вітчизняних позичальників синдикуваних кредитів за кількістю позик. Загалом за даними, наведеними в табл. 1, можна аналізований період розділити на докризовий та посткризовий. Докризовий період характеризується, окрім великих сум запозичень, активною діяльністю комерційних банків на ринку синдикуваного кредитування.

Також, як і у випадку із аналізом сум залучених синдикуваних кредитів, можна розділити на підготовчий період, період активного зростання та посткризовий період.

Якщо аналізувати суми отриманих синдикуваних кредитів, то видно, що частка сум залучених синдикуваних кредитів комерційними банками коливалася від нуля до 47% у 2007 р. Проте, якщо аналізувати кількість отриманих синдикуваних кредитів, то картина дещо змінюється. У період до 2007 р. кількість кредитів, залучених банками, перевищувала кількість кредитів, отриманих іншими підприємствами. Так, у 2007 р. банками було залучено 41 кредит, при тому, що загалом було залучено 51 кредит. Таке явище можна пояснити тим, що малі та середні підприємства не мають змоги отримати синдикуваний кредит на зовнішніх ринках, тому звертаються до банків всередині країни для отримання позик на відносно невеликі суми. Банки, своєю чергою, залучають кредити на міжнародних ринках для обслуговування таких клієнтів. Тому в середньому позики, що отримані банками, є менші за позики, отримані іншими підприємствами. Окрім банків, активними позичальниками синдикуваних кредитів є підприємства чорної металургії та у посткризовий період – підприємства харчової промисловості й агропромислового комплексу.

На рис. 3 наведено цілі, що вказуються при оформленні договорів синдикуваного кредитування банків. Так, 46% усіх укладених угод оформлюються для фінансування експортно-імпортних операцій клієнтів. Така велика частка обумовлена тим, що завдяки синдикуваному кредиту можна відносно швидко залучити валютні ресурси банкам для забезпечення ними операцій клієнтів. Близько третини усіх залучених синдикуваних кредитів використовується для фінансування поточних зобов'язань та 23% – на загальнокорпоративні цілі.

Таблиця 1

Кількість залучених синдикуваних кредитів підприємствами України за галузями [4]

Галузь позичальника	Рік												
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	
Банки	1	2	12	21	41	25	2	1			1		
Чорна металургія		1	4	2	5			2	2	2	2		
Фінансові інститути			2	2									
Зв'язок і телекомунікації			3	2	1								
Торгівля			1		2								
Нафтогазова галузь				1	3				1				
Транспорт				2	2					1			
Легка промисловість				2									
Гірничодобувна промисловість				1	1								
Хімічна і нафтохімічна				2									
Харчова промисловість				2	2		1	1	2	3	1	5	
Енергетика						1				2			
Машинобудування						2							
АПК									1	2	1	2	

Рис. 3. Структура синдикованих кредитів, наданих банкам України за цілями залучення, % [4]

Далі проаналізовано динаміку основних банківських показників після залучення синдикованих кредитів (табл. 2). Проаналізовано ряд абсолютних та відносних показників, зокрема їх динаміку через 1 квартал, 2 квартали та через один рік після залучення синдикованих кредитів. Усього було відібрано 26 комерційних банків України, що отримували синдиковані кредити протягом 2003–2014 рр. У табл. 2 наведено середні арифметичні значення показників двадцяти шести банків.

Абсолютні показники, що аналізувалися (активи, кредити надані, фінансовий результат, власний капітал) показали зростання на усіх трьох часових відрізках, за винятком фінансового результату. Варто зазначити, що абсолютні показники зростали постійно, через квартал, через два квартали та через рік. Можна зробити висновок, що подібне зростання є наслідком того, що залучені кошти від синдикованого кредиту банки фіксують на балансі на тривалий час. Комерційні банки залучають синдиковані кредити переважно на термін 12 місяців і більше. Найбільше зростання з групи абсолютних показників зафіксовано в структурі кредитів наданих, що можна пояснити тим, що основну частину залучених сум

банки розміщують під кредитування. Показник фінансового результату (чистого прибутку) в середньому через 1 квартал показав приріст на 48,9%, через 2 квартали зменшився на 16,01%, проте суттєвий вплив на такий показник показав фінансовий результат «Правекс-банку», який після отримання синдикованого кредиту у вересні 2008 р. на 42 млн дол. США показав погіршення фінансового результату на 3029,1%, а через рік – на 7623,8%. Тому якщо не враховувати показники «Правекс-банку», то через 2 квартали середній показник фінансового результату серед банків, що отримали синдиковані кредити, зріс на 100,4%, а через рік знизився на 6,2%. Від'ємне значення через рік, по-перше, можна пояснити тим, що основна маса синдикованих кредитів надавалася за рік до фінансової кризи у 2007 р. і, відповідно, через рік деякі показники суттєво погіршилися. По-друге, зниження динаміки середнього показника чистого прибутку пояснюється тим, що банки після одержання відносно дешевшого синдикованого кредиту почали надалі залучати ресурси на внутрішньому ринку, що збільшило витрати банку на обслуговування своїх зобов'язань.

Показники ліквідності та адекватності капіталу банків за аналізовані періоди не показали суттєвих змін.

Таблиця 2

Динаміка показників комерційних банків після залучення синдикованих кредитів, % [3, 4]

Показник	Динаміка показника		
	Через 1 квартал	Через 2 квартали	Через 1 рік
Активи	10,9	24,5	49,5
Кредити надані	15,04	29,12	58,9
Фінансовий результат	48,9	-16,01 (100,4) ¹	-299,4 (-6,2) ¹
Власний капітал	12,2	24	51,7
Адекватність капіталу	-2,2	-0,2	-0,23
Ліквідність	-5,1	-5,05	-8,2
Процентна маржа	16,94	36,2	16,8
Чистий спред	16,7	39,2	17,5
Чистий процентний дохід	36,7	84,6	74,9
Рентабельність активів	33,9	-50,4 (64,6) ¹	-361,6 (-84,17) ¹
Рентабельність капіталу	25,8	32,02 (54,5) ¹	-43,01 (154,53) ¹

Примітка: ¹ – не враховуючи аналогічний показник для «Правекс-банку».

Відсутність реакції показника адекватності капіталу є прогнозованою, зважаючи на паралельне зростання активів та власного капіталу після залучення кредитів.

Показник ліквідності банків у середньому показує деяке зниження, що пояснюється тим, що після залучення синдикуваного кредиту банки, як правило, розміщують отримані кошти, додатково мобілізувавши власні високоліквідні ресурси.

Найбільшу позитивну динаміку після залучення синдикуваних кредитів показали показники ефективності використання банківських ресурсів. Зростання показників процентної маржі, чистого спреду, чистого процентного доходу підтверджують гіпотезу, що залучення синдикуваних кредитів для банків сприяє здешевленню їх зобов'язань. Так, процентна маржа в середньому через 1 квартал після залучення синдикуваних кредитів зросла на 16,94%, а через 2 квартали – на 36,92%. Через рік після залучення синдикуваних кредитів процентна маржа показала приріст на 16,8%. Зниження показника пояснюється тим, що пік залучення кредитів припав на 2007 р., а у 2008 р., з початком фінансової кризи, банки почали залучати ресурси під вищі процентні ставки. Чистий спред і чистий процентний дохід показували середню динаміку, схожу з показником процентної маржі, а саме – зростання через квартал та через два квартали та сповільнення зростання через рік після залучення синдикуваного кредиту.

Аналізуючи динаміку показників рентабельності, варто зазначити, що на ці показники суттєвий вплив справили результати «Правекс-банку». Так, через квартал після залучення синдикуваного кредиту рентабельність капіталу та рентабельність активів зросли на 25,8% та 33,9% відповідно. Через два квартали, якщо брати до уваги показники усіх 26 банків, рентабельність капіталу зросла на 32,02%, а рентабельність активів знизилась на 50,4%. Проте якщо не брати до уваги показники рентабельності «Правекс-банку», то рентабельність капіталу показала зростання на 54,5%, а рентабельність активів – на 64,6%. Таку відмінність у показниках пояснює той факт, що через два квартали після отримання синдикуваного кредиту у вересні 2008 р. на 42 млн дол. США фінансовий результат банку погіршився на 3029,1%, а через рік – на 7623,8%, що суттєво вплинуло на загальний середній показник. Проте, навіть не беручи до уваги показник «Правекс-банку», через рік після отримання синдикуваного кредиту рентабельність активів у середньому знизилась на 84,7%. Враховуючи фінансовий результат «Правекс-банку», рентабельність активів знизилась в середньому на 361,6%. Рентабельність капіталу через рік після отримання синдикуваного кредиту знизилась на 43,01%. Проте показники «Правекс-банку» справили значний вплив на динаміку рентабельності капіталу. Якщо не враховувати фінансовий результат «Правекс-банку», то середня рентабельність капіталу становила 154,53%.

Загалом з даних, наведених у табл. 2, видно, що після залучення синдикуваних кредитів більшість показників показують сприятливе для банків зростання, особливо показники ефективності використання ресур-

сів та показники рентабельності. Проте некоректно буде стверджувати, що саме залучення синдикуваних кредитів провокує зростання показників. Пік залучень синдикуваних кредитів припав на 2007 р., і можна припустити, що навіть без залучення синдикуваних кредитів банківська система демонструвала б позитивну динаміку по більшості показників. Залучення синдикуваних кредитів, на нашу думку, має синергетичний ефект разом з іншими факторами розвитку банківської системи, що позитивно відображується на показниках банківської діяльності.

ВИСНОВКИ

Попри ряд переваг синдикуваного кредитування, сьогодні комерційні банки в Україні нечасто використовують такий інструмент залучення ресурсів. Потенціал використання синдикуваних кредитів проявився в період 2005–2008 рр. В Україні синдикувані кредити найчастіше залучали комерційні банки та великі промислові підприємства. Саме комерційні банки отримані ресурси від синдикуваних кредитів надалі могли перерозподіляти серед малих і середніх підприємств. Отримані синдикувані кредити найбільший вплив справляють на показники рентабельності та прибутковості комерційних банків та є одним з факторів нарощення активів та кредитного портфеля. ■

ЛІТЕРАТУРА

- 1. Воронин А. С.** Перспективные банковские продукты: IPO и синдицированное кредитование / А. С. Воронин // Банковское дело. – 2007. – № 4. – С. 32–38.
- 2. Ольшанский Б.** Синдицированные кредиты на международном рынке капитала / Б. Ольшанский // Банковское дело. – 2004. – № 3. – С. 38–43.
- 3.** Показники діяльності банків України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.bank.gov.ua
- 4.** Financial Cbonds Information [Electronic resource]. – Mode of access : www.loans.cbonds.com
- 5. Яншина А. М.** Теоретичні підходи до визначення категорії синдикуваний кредит / А. М. Яншина // Зовнішня торгівля: право та економіка. – 2008. – № 6 (41). – С. 57–62. – С. 60.
- 6. Godlevski, C.** Syndicated loans in emerging markets / C. Godlevski, J. G. Haubrich // Research in financial services. – 1990. – № 2. – Р. 1–35.
- 7. Nini, G.** The role of local banks in promoting external finance: a study of syndicated lending to emerging market borrowers / G. Nini // Federal Reserve Bank of New York Working papers. – 2004. – № 1/23. – Р. 4.
- 8.** The handbook of loan syndication and trading / Edited by A. Taylor, A. Sansone. – New York : McGraw-Hill, 2007. – 984 p.

Науковий керівник – Нікітін А. В., кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту банківської діяльності ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

REFERENCES

- Godlevski, C., and Haubrich, J. G. "Syndicated loans in emerging markets". *Research in financial services*, no. 2 (1990): 1-35. [Informatsiyni resurs. http://www.loans.cbonds.com](http://www.loans.cbonds.com)
- Nini, G. "The role of local banks in promoting external finance: a study of syndicated lending to emerging market borrowers". *Federal Reserve Bank of New York Working papers*, no. 1/23 (2004): 4.

Olshanskiy, B. "Sinditsirovannyye kredyty na mezhdunarodnom rynke kapitala" [Syndicated loans in the international capital market]. *Bankovskoe delo*, no. 3 (2004): 38-43.

"Pokaznyky diialnosti bankiv Ukrainy" [Performance of banks in Ukraine]. <http://www.bank.gov.ua>

The handbook of loan syndication and trading. New York: McGraw-Hill, 2007.

Voronin, A. S. "Perspektivnyye bankovskiyе produkty: IRO i sinditsirovannoye kreditovaniye" [Prospective banking products: IPO and syndicated lending]. *Bankovskoye delo*, no. 4 (2007): 32-38.

Yanshyna, A. M. "Teoretychni pidkhody do vyznachennia katehorii syndikovani kredyt" [Theoretical approaches to the definition of a syndicated loan]. *Zovnishnia torhivlia: pravo ta ekonomika*, no. 6 (41) (2008): 57-62.

УДК 369.03:336.64

ФОРМУВАННЯ МАСИВУ ДАНИХ З ВИКОРИСТАННЯМ MS EXCEL ДЛЯ ПОБУДОВИ СИСТЕМИ БЮДЖЕТУВАННЯ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

© 2016 СЛОБОДЯНЮК Н. О.

УДК 369.03:336.64

Слободянюк Н. О. Формування масиву даних з використанням MSEXCEL для побудови системи бюджетування страхової компанії

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні необхідності практичного використання електронних таблиць MS EXCEL при формуванні масиву управлінських даних з метою побудови ефективної системи бюджетування діяльності страхової компанії. У роботі досліджувалися питання автоматизації бюджетних процесів діяльності страхової компанії, основу яких складають електронні таблиці MS EXCEL. Виділено переваги і недоліки використання електронних таблиць в системі бюджетування діяльності компанії. Обґрунтовано та запропоновано до впровадження в практичну діяльність страховика макети основних операційних бюджетів. Розглянуто основні характеристики бюджетів, які потрібно врахувати при їх моделюванні в середовищі MS EXCEL. Економічний ефект від впровадження полягає в підвищенні ефективності та оперативності управлінських рішень за всіма напрямками діяльності страховика при мінімальних витратах на використання простого ефективного інструменту фінансового планування. Перспективою подальшого наукового дослідження є розробка управлінського екрана керівника страхової компанії для простоти і доступності формування управлінських звітів.

Ключові слова: бюджетування, MSEXCEL, страхова компанія, операційний бюджет, страхова премія.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Бібл.:** 13.

Слободянюк Наталя Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, в. о. завідувача кафедри фінансів та банківської справи, Донецький національний університет економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського (вул. Островського, 16, Кривий Ріг, Дніпропетровська область, 50005, Україна)

E-mail: Slobnata@mail.ru

УДК 369.03:336.64

Слободянюк Н. А. Формирование массива данных с использованием MS EXCEL для построения системы бюджетирования страховой компании

Цель статьи заключается в теоретическом обосновании необходимости практического использования электронных таблиц MS EXCEL при формировании массива управленческих данных с целью построения эффективной системы бюджетирования деятельности страховой компании. В работе исследовались вопросы автоматизации бюджетных процессов деятельности страховой компании, основу которых составляют электронные таблицы MS EXCEL. Выделены преимущества и недостатки использования электронных таблиц в системе бюджетирования деятельности компаний. Обоснованы и предложены к внедрению в практическую деятельность страховщика макеты основных операционных бюджетов. Рассмотрены основные характеристики бюджетов, которые нужно учесть при их моделировании в среде MS EXCEL. Экономический эффект от внедрения заключается в повышении эффективности и оперативности управленческих решений по всем направлениям деятельности страховщика при минимальных затратах на использование простого эффективного инструмента финансового планирования. Перспективой дальнейшего научного исследования является разработка управленческого экрана руководителя страховой компании для простоты и доступности формирования управленческих отчетов.

Ключевые слова: бюджетирование, MS EXCEL, страховая компания, операционный бюджет, страховая премия.

Рис.: 1. **Табл.:** 4. **Библ.:** 13.

Слободянюк Наталья Александровна – кандидат экономических наук, доцент, и. о. заведующего кафедрой финансов и банковского дела, Донецкий национальный университет экономики и торговли им. М. Туган-Барановского (ул. Островского, 16, Кривой Рог, Днепропетровская область, 50005, Украина)

E-mail: Slobnata@mail.ru

UDC 369.03:336.64

Slobodyanyuk N. O. Formation of Data Array Using the MS EXCEL to Create a Budgeting System for Insurance Company

The article is aimed at the theoretical substantiation of the need for practical use of MS EXCEL spreadsheets when forming an array of management data in order to create an effective system for budgeting the activities of insurance company. In the working process, issues of automation of budgeting processes of insurance company activities were examined, basis of which constitute MS EXCEL spreadsheets. Advantages and disadvantages of using spreadsheets in the budgeting systems of companies have been allocated. Layouts of major operating budgets have been substantiated and proposed to introducing into practice of insurer. The article considers the main characteristics of budgets that should be considered when modeling budgets in the MS EXCEL environment. The economic effect of the introducing is improved efficiency and operability of managerial decisions in all directions of activity of insurer with minimal expenditure on using a simple effective tool for financial planning. Prospect of further scientific research is developing of a manager's screen for the head of an insurance company with purpose of providing simplicity and availability of building managerial reports.

Keywords: budgeting, MS EXCEL, insurance company, operating budget, insurance premium.

Fig.: 1. **Tabl.:** 4. **Bibl.:** 13.

Slobodyanyuk Natalya O. – PhD (Economics), Associate Professor, Acting Head of the Department of Finance and Banking, Donetsk National University of Economy and Trade named after M. Tugan-Baranovsky (16 Ostrovskoho Str., Kryvyi Rih, Dnipropetrovsk region, 50005, Ukraine)

E-mail: Slobnata@mail.ru